

Statuten

Stichting Personeelspensioenfonds APG (PPF APG)

Artikel 1 Naam en zetel

De Stichting draagt de naam “Stichting Personeelspensioenfonds APG”, afgekort “PPF APG”. De Stichting is gevestigd te Amsterdam.

Artikel 2 Begripsbepalingen

In deze statuten wordt verstaan onder:

Stichting:	de Stichting, genoemd in artikel 1;
bestuur:	het bestuur van de Stichting;
statuten:	de statuten van de Stichting;
pensioenreglement:	het pensioenreglement, bedoeld in artikel 18;
werkgever:	1. APG Groep N.V., gevestigd te Heerlen, alsmede de ondernemingen die deel uitmaken van de groep, als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, van APG Groep N.V., alsmede ondernemingen die niet langer deel uitmaken van voornoemde groep, maar die bij de Stichting aangesloten zijn op grond van artikel 122 van de Pensioenwet, in alle voornoemde gevallen voor zover de Stichting een uitvoeringsovereenkomst met deze ondernemingen heeft gesloten; 2. de ondernemingen die geen deel uitmaken van de groep, als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, van APG Groep N.V., maar die op grond van artikel 3 van de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet na 2006 de aansluiting bij de Stichting hebben voortgezet;
Raad van Bestuur:	de Raad van Bestuur van APG Groep N.V.;
deelnemer:	degene die overeenkomstig artikel 2 van het pensioenreglement in de Stichting deelneemt;
gewezen deelnemer:	degene, die heeft deelgenomen aan de pensioenregeling van de Stichting, voor zover zij/hij na beëindiging van de deelneming op grond van het pensioenreglement een premievrije aanspraak op pensioen jegens de Stichting heeft verkregen en behouden;
c.a.o.:	de collectieve arbeidsovereenkomst APG Groep of de regeling van lonen en andere arbeidsvoorwaarden die in haar plaats mocht treden;
directie:	de statutaire directie van de uitvoeringsorganisatie(s) aan wie het bestuur conform artikel 10 de opdracht heeft gegeven de administratie te voeren.
pensioenleeftijd:	de volgens het pensioenreglement geldende pensioenleeftijd;
pensioengerechtigde:	persoon voor wie op grond van een pensioenovereenkomst het pensioen bij de Stichting is ingegaan;
uitvoeringsovereenkomst:	de overeenkomst als bedoeld in artikel 25 van de Pensioenwet die de Stichting heeft gesloten met de werkgever.
actuariële en bedrijfstechnische nota:	de nota als bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet;

Artikel 3 Doel en grondslagen van beleid

1. De Stichting heeft ten doel, met inachtneming van de bepalingen van de statuten en het pensioenreglement, voorzieningen te treffen ter zake van ouderdom, invaliditeit en overlijden ten

behoefte van haar (gewezen) deelnemers en hun nagelaten betrekkingen en in verband daarmee uitkeringen te doen.

2. Het bestuur stelt de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van de Stichting vast. De organen van de Stichting gebruiken deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding door de Stichting van de door c.a.o. partijen overeengekomen pensioenregeling, en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering, en het toezicht binnen de Stichting.
De doelstellingen en beleidsuitgangspunten van de Stichting worden periodiek herzien en voorts onverwijld na iedere belangrijke wijziging van de pensioenregeling.
3. Het bestuur stelt het diversiteitsbeleid van de Stichting vast. In dit beleid komt tot uitdrukking de door de Stichting beoogde samenstelling van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan over de inspanningen die de Stichting verricht om diversiteit in de organen van de Stichting te bevorderen. Het diversiteitsbeleid wordt periodiek heroverwogen en opnieuw vastgesteld.
4. De Stichting tracht dit doel te bereiken door:
  - a. het innen van geldelijke bijdragen, deze gelden te beleggen en te beheren en uit deze gelden uitkeringen toe te kennen bij pensionering, volgens de in het pensioenreglement te stellen regelen, en
  - b. het aanwenden van andere wettige middelen.
5. De Stichting werkt volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota. Deze nota bevat onder meer een beschrijving van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van de Stichting, een verklaring inzake beleggingsbeginselen, waarin het bestuur de doelstellingen en uitgangspunten van het beleggingsbeleid heeft vastgelegd, een beschrijving van de sturingsmiddelen en voorts al hetgeen overigens bij of krachtens de Pensioenwet is vereist. Het bestuur van de Stichting legt de nota alsmede iedere wijziging daarvan onverwijld over aan De Nederlandsche Bank.

Artikel 4 Bestuur

1. De Stichting heeft een paritair bestuur. Het bestuur van de Stichting bestaat uit negen leden, te weten:
  - a. vier leden, hierna te noemen werkgeversbestuursleden. De werkgeversbestuursleden worden benoemd door de Raad van Bestuur;
  - b. vijf leden, hierna te noemen werknemersbestuursleden, waarvan met inachtneming van het bepaalde in artikel 100, lid 2, evenals artikel 102 van de Pensioenwet drie of vier zetels gereserveerd zijn voor de deelnemers en één of twee zetels voor pensioengerechtigden van de Stichting, tenzij de in artikel 7 lid 8 omschreven situatie zich voordoet. Deze leden worden benoemd op voordracht van het verantwoordingsorgaan, dan wel na verkiezingen op de wijze als omschreven in artikel 7.;een en ander met inachtneming van het bepaalde in lid 7.
2. Het bestuur is, met inachtneming van de statuten en het pensioenreglement, bevoegd tot alle daden van beheer en beschikking, strekkende tot verwerkelijking van het doel der Stichting. In afwijking van het bepaalde in artikel 291, lid 2, van Boek II Burgerlijk Wetboek omvat de bevoegdheid van het bestuur mede het sluiten van overeenkomsten tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen. Het bestuur kan uitdrukkelijk omschreven taken en bevoegdheden delegeren aan al of niet uit zijn midden benoemde personen en commissies.
3. Besluiten van het bestuur, strijdig met enige bepaling van de statuten of van het pensioenreglement, zijn nietig.
4. Elk bestuurslid is bevoegd een deskundige te raadplegen.
5. Indien ten minste twee bestuursleden zich daarvoor hebben uitgesproken, is elk bestuurslid bevoegd, zich in een bestuursvergadering door een deskundige te laten bijstaan.

6. Het bestuur waarborgt goed bestuur met inachtneming van het bepaalde in artikel 33 van de Pensioenwet.
7. Ieder bestuurslid dient te voldoen aan een door het bestuur vast te stellen geschiktheidsprofiel. Dit geschiktheidsprofiel bevat in ieder geval een set van basisvaardigheden. Indien volgens deze statuten een vacature optreedt, stelt het bestuur een geschiktheidsprofiel op waarin, naast de basisvaardigheden, de voor de vacature noodzakelijke kennis, aanvullende vaardigheden en diversiteitsvereisten worden opgenomen. De vacature kan alleen worden vervuld door degene die naar het oordeel van het bestuur voldoet aan dit geschiktheidsprofiel.

Artikel 5 Dagelijks beleid en geschiktheid bestuur

1. Het dagelijks beleid van de Stichting wordt bepaald door de voorzitters als bedoeld in artikel 8 lid 1.
2. De geschiktheid van het bestuur van de Stichting dient naar het oordeel van zowel het bestuur als van De Nederlandsche Bank voldoende te zijn met het oog op de belangen van de bij de Stichting betrokken deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden.
3. De voornemens, de handelingen of de antecedenten van de bestuursleden mogen De Nederlandsche Bank geen aanleiding geven tot het oordeel dat, met het oog op de belangen, bedoeld in het tweede lid, de betrouwbaarheid van de bestuursleden niet buiten twijfel staat.
4. De bestuursleden richten zich bij de vervulling van hun taak naar de belangen van de bij de Stichting betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en overige belanghebbenden en zij zorgen ervoor dat deze personen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.
5. Het bestuur van de Stichting brengt elke wijziging in de samenstelling van het bestuur vooraf ter kennis aan De Nederlandsche Bank.
6. Een wijziging als bedoeld in het vijfde lid wordt niet doorgevoerd indien De Nederlandsche Bank binnen zes weken na ontvangst van de melding, of, indien De Nederlandsche Bank om nadere gegevens of inlichtingen heeft verzocht, binnen zes weken na ontvangst van die gegevens of inlichtingen aan het bestuur van de Stichting bekend maakt dat zij niet met de voorgenomen wijziging instemt.
7. Indien zich een wijziging voordoet van de antecedenten, bedoeld in het derde lid, stelt het bestuur van de Stichting De Nederlandsche Bank daarvan onverwijld schriftelijk in kennis.

Artikel 6 Bestuurslidmaatschap

1. De bestuursleden van werknemerszijde hebben zitting voor een periode van vier jaren. Om de twee jaar treden twee werknemersbestuursleden af. De aftredende bestuursleden kunnen onmiddellijk worden herkozen met inachtneming van het in dit artikel en in artikel 7 gestelde.
2. Het lidmaatschap van het bestuur eindigt buiten het geval van aftreden als bedoeld in het voorgaande lid:
  - a. door bedanken;
  - b. door intrekking van de benoeming door de Raad van Bestuur, voor zover het een werkgeversbestuurslid betreft.
  - c. door een door het bestuur genomen besluit inzake disfunctioneren van een bestuurslid. Daartoe is een meerderheid vereist van drie/vierde van de geldig uitgebrachte stemmen.
  - d. door het verstrijken van de maximum zittingsduur van twaalf jaren.
Het bestuur is bevoegd, ten aanzien van een werknemersbestuurslid van wie de maximum zittingsduur afloopt binnen vier jaar vanaf het moment van herverkiezing, om in afwijking van het bepaalde in de vorige volzin en in het belang van de continuïteit binnen het bestuur te bepalen dat hij de zittingsduur van 4 jaar uitzit.

Het bestuur is bevoegd, ten aanzien van een werkgeversbestuurslid van wie de maximum zittingsduur afloopt, om in afwijking van het bepaalde in de eerste volzin van dit onderdeel en in het belang van de continuïteit binnen het bestuur, te bepalen dat de zittingsduur met maximaal 12 maanden wordt verlengd.

3. In geval van beëindiging van het lidmaatschap van een werkgeversbestuurslid wordt zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen drie maanden, door de Raad van Bestuur een nieuw bestuurslid benoemd.
4. In geval van beëindiging van het lidmaatschap van een werknemersbestuurslid wordt een nieuw bestuurslid gekozen door de deelnemers of de pensioengerechtigden.
5. Valt de beëindiging van het lidmaatschap niet samen met het einde van de voor het betrokken bestuurslid geldende zittingsperiode van vier jaren, als bedoeld in lid 1, dan heeft het nieuw gekozen lid zitting tot het einde van die zittingsperiode.
6. In geval van ontslag van een werknemersbestuurslid bij de werkgever, kan het bestuur de deelnemers opnieuw een werknemersbestuurslid laten kiezen.
7. Ingeval van disfunctioneren of een tijdelijk belangenconflict van een bestuurslid, kan het bestuur besluiten het bestuurslid tijdelijk te schorsen. Daartoe is een meerderheid vereist van drie/vierde van de geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 7 Zetelverdeling en benoeming werknemers en pensioengerechtigden in bestuur

1. De verdeling van de zetels voor werknemersbestuursleden tussen deelnemers en pensioengerechtigden, vindt ingevolge artikel 102, lid 1, van de Pensioenwet plaats op basis van de onderlinge getalsverhoudingen, met dien verstande dat de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ten minste één zetel en ten hoogste twee zetels bezetten van het totale aantal zetels dat de vertegenwoordigers van de deelnemers en de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden gezamenlijk bezetten. De onderlinge getalsverhouding op het moment dat verkiezingen voor een of meer werknemerszetel(s) worden uitgeschreven, is bepalend voor de verdeling van de zetels tussen deelnemers en pensioengerechtigden. Veranderingen in de onderlinge getalsverhoudingen zijn geen aanleiding voor tussentijds aftreden. De werknemersbestuursleden namens de deelnemers worden gekozen door de deelnemers. De werknemersbestuursleden namens de pensioengerechtigden worden verkozen door de pensioengerechtigden.
2. De benoeming van de vertegenwoordigers van de deelnemers, vindt ingevolge artikel 102 lid 3, van de Pensioenwet plaats na verkiezing door de deelnemers. De benoeming van vertegenwoordigers, vindt ingevolge artikel 102 lid 4, van de Pensioenwet plaats, na verkiezing door de pensioengerechtigden. Verkiezingen van vertegenwoordigers van de deelnemers en de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden in het bestuur vinden plaats uiterlijk drie maanden nadat het lidmaatschap van een werknemersbestuurslid is geëindigd. De datum, waarop een verkiezing zal worden gehouden, wordt door het bestuur vastgesteld. Het bestuur kan een bestuurslid van wie het lidmaatschap ingevolge deze statuten eindigt, verzoeken in het kader van de continuïteit van de Stichting, aan te blijven tot het moment dat zijn of haar opvolger door De Nederlandsche Bank is getoetst op geschiktheid en deze opvolger door het bestuur kan worden aangesteld, zulks met een maximum van een half jaar.
3. Het bestuur deelt de datum waarop een verkiezing zal worden gehouden ten minste acht weken van te voren mede en stelt de deelnemers, respectievelijk de pensioengerechtigden van de Stichting, in kennis van de mogelijkheid om kandidaat-bestuursleden voor te dragen.
4. Als kandidaat-bestuurslid voor de zetels gereserveerd voor deelnemers wordt beschouwd elke deelnemer die naar het oordeel van het bestuur voldoet aan het geschikheidsprofiel als bedoeld in artikel 4 lid 7, die als zodanig schriftelijk is voorgedragen door ten minste tien deelnemers, en die ten minste één jaar deelnemer is geweest. Het bestuur is bevoegd om in bijzondere

omstandigheden bij besluit af te wijken van de derde en de vierde voorwaarde in de vorige volzin.

5. Als kandidaat-bestuursleden voor de gereserveerde zetels voor pensioengerechtigden worden beschouwd de pensioengerechtigden die naar het oordeel van het bestuur voldoen aan het geschiktheidsprofiel als bedoeld in artikel 4 lid 7 en die als zodanig schriftelijk zijn voorgedragen door ten minste tien pensioengerechtigden. Het bestuur is bevoegd om in bijzondere omstandigheden bij besluit af te wijken van de tweede voorwaarde in de vorige volzin. De Stichting verstaat hier onder pensioengerechtigden mede pensioengerechtigden die reeds voor het bereiken van de pensioenleeftijd met prepensioen zijn gegaan en die hun dienstverband hebben beëindigd. De Stichting verstaat onder pensioengerechtigde voorts de persoon die uiterlijk vóór het einde van het jaar volgend op het jaar waarin de verkiezingen plaatsvinden, volledig met pensioen gaat en zijn dienstverband beëindigt. Voornoemde persoon legt schriftelijk een daartoe strekkende verklaring af aan het bestuur van de Stichting. Minimaal één gereserveerde zetel wordt bezet door een pensioengerechtigde die in het genot is van een ouderdomspensioen en die geen ouderdomspensioen meer opbouwt.
6. Elke voordracht, als bedoeld in de twee voorgaande leden moet door de betrokken deelnemers, respectievelijk pensioengerechtigden van de Stichting, èn door die kandidaat ondertekend zijn.
7. Voordrachten voor kandidaat-bestuursleden moeten uiterlijk dertig dagen voor de verkiezingen bij het bestuur worden ingediend.
8. Indien door de pensioengerechtigden op de dertigste dag vóór de verkiezingen geen voordrachten zijn ingediend, of minder dan het aantal beschikbare zetels, wordt de zetel, in afwijking van het in lid 1 van dit artikel bepaalde, alsnog voor de gehele zittingsduur beschikbaar gesteld als deelnemerszetel.
9. Indien door de deelnemers op de dertigste dag vóór de verkiezingen niet een voldoende aantal voordrachten, als bedoeld in lid 6, is ingediend, worden de reeds voorgedragen kandidaat-bestuursleden geacht als bestuursleden te zijn gekozen. Voor de dan nog openstaande zetels geldt dat de (centrale) ondernemingsraad van de werkgever in overleg met het bestuur het ontbrekende aantal kandidaat-bestuursleden voordraagt.
10. Het bestuur zendt uiterlijk veertien dagen voor de datum van de verkiezingen aan de deelnemers respectievelijk pensioengerechtigden een opgave van de namen der kandidaat-bestuursleden. Op de datum, waarop een verkiezing wordt gehouden, zal elke stemgerechtigde deelnemer respectievelijk pensioengerechtigde op een door het bestuur te bepalen wijze en op een door het bestuur te bepalen tijdstip zijn stem kunnen uitbrengen.
11. Indien het aantal kandidaat-bestuursleden dat is aangewezen, gelijk is aan het aantal vacatures, waarvoor bestuursleden moeten worden gekozen, vindt geen stemming plaats en worden de aangewezen kandidaat-bestuursleden geacht als bestuursleden te zijn gekozen.
12. Indien stemming moet plaatsvinden, kan iedere deelnemer respectievelijk pensioengerechtigde evenveel stemmen uitbrengen als er vacatures zijn te vervullen, met dien verstande, dat hij op geen der kandidaat-bestuursleden méér dan één stem mag uitbrengen.
13. Als bestuurslid is (zijn) gekozen de kandida(a)t(en), die de meeste stemmen op zich heeft (hebben) verenigd. In geval als gevolg van een tussentijds beëindiging van het lidmaatschap, zoals bepaald in artikel 6 lid 5, verschil is ontstaan in de zittingsperiode geldt dat de kandidaat met de meeste stemmen de zetel verwerft met de langste zittingsduur.
14. Bij staking van stemmen beslist het lot. Blanco stemmen en niet overeenkomstig deze statuten uitgebrachte stemmen tellen niet mee voor de uitslag van de verkiezingen.
15. Uiterlijk drie dagen na de verkiezingen maakt het bestuur de uitslag daarvan aan de deelnemers respectievelijk pensioengerechtigden bekend.

Artikel 8 Voorzitters

1. Het bestuur benoemt uit de werkgeversbestuursleden een voorzitter en eveneens uit de werknemersbestuursleden een voorzitter. De voorzitters hebben afwisselend telkens voor een jaar de leiding van de bestuursvergaderingen en vervangen elkaar zonodig.
2. Het bestuur vertegenwoordigt de Stichting. Daarnaast vertegenwoordigen de twee voorzitters, bedoeld in het voorgaande lid, tezamen de Stichting in en buiten rechte.

Artikel 9 Bestuursvergaderingen

1. Het bestuur vergadert zo dikwijls het zulks nodig acht, doch in ieder geval binnen veertien dagen nadat tenminste drie bestuursleden of de directie schriftelijk daartoe de wens te kennen hebben gegeven.
2. Het oproepen tot een bestuursvergadering geschiedt schriftelijk, waarbij plaats, dag en uur, van de te houden vergadering worden medegedeeld en de agenda van de in die vergadering te behandelen onderwerpen wordt meegezonden.
3. Indien ter vergadering van het bestuur minder dan vijf bestuursleden aanwezig zijn, kunnen geen besluiten worden genomen. Indien echter hetzelfde het geval is op een vergadering, die niet eerder dan zeven dagen nadien wordt gehouden, geldt het in de vorige volzin bepaalde niet ten aanzien van onderwerpen die reeds op de agenda van de eerste vergadering stonden. Het bestuur houdt zijn bevoegdheden ook in geval van één of meer vacatures in het bestuur. Indien er meer dan vier vacatures in het bestuur zijn, kunnen ter vergadering besluiten worden genomen indien alle bestuursleden aanwezig zijn. Een bestuurslid kan zich tijdens een vergadering door een medebestuurslid laten vertegenwoordigen onder overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van de voorzitter der vergadering voldoende, volmacht.
4. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk, telegrafisch, per telex/telefax of e-mail hun mening te uiten. Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen antwoorden door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na ondertekening door de voorzitters bij de notulen wordt gevoegd.
5. Stemming omtrent een te nemen bestuursbeslissing geschiedt hoofdelijk. Indien de aantallen van de ter vergadering aanwezige bestuursleden van werkgeverszijde en de ter vergadering aanwezige bestuursleden van werknemerszijde:
  - a. aan elkaar gelijk zijn, brengt elk bestuurslid één stem uit;
  - b. niet aan elkaar gelijk zijn, brengen de bestuursleden van werkgevers- respectievelijk werknemerszijde gezamenlijk evenveel stemmen uit als van de andere zijde bestuursleden aanwezig zijn.
6. Besluiten van het bestuur worden genomen met meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken, wordt:
  - a. indien het een stemming omtrent zaken betreft, het voorstel geacht te zijn afgewezen;
  - b. indien het een stemming omtrent personen betreft, de beslissing door het lot bepaald.
7. De bestuursvergaderingen worden bijgewoond door de adviserend actuaris, bedoeld in artikel 13.

Artikel 10 Administratie en vermogensbeheer

De administratie en het vermogensbeheer van de Stichting zijn door het bestuur van de Stichting uitbesteed met inachtneming van het uitbestedingsbeleid van de Stichting.

Artikel 11 Inkomsten en beleggingen

1. De inkomsten van de Stichting bestaan uit:
  - a. bijdragen van de werkgever;
  - b. eventuele bijdragen van deelnemers;
  - c. renten van belegde gelden;
  - d. andere inkomsten, met dien verstande, dat erfstellingen nimmer anders mogen worden aanvaard dan onder het voorrecht van boedelbeschrijving.
2. Belegging van daartoe beschikbare gelden geschiedt met inachtneming van het bepaalde in artikel 135 van de Pensioenwet. Het fonds stelt jaarlijks rekening houdend met een Asset Liability Management studie het beleggingsbeleid vast voor het volgende kalenderjaar, tevens inhoudende richtlijnen met betrekking tot het uitvoeren van beleggingstransacties. Hierbij wordt een adequate verdeling van de beleggingen in vastrentende waarden, zakelijke waarden en vastgoed gemaakt, alsmede een normportefeuille gebaseerd op deze verdeling.
3. Schuldvorderingen op de werkgever mogen gezamenlijk op geen enkel tijdstip:
  - a. een tiende deel van het totaalbedrag der bezittingen van de Stichting te boven gaan;
  - b. hoger zijn dan de som van een twintigste deel van het totaalbedrag van de bezittingen van de Stichting en een bedrag gelijk aan de vrije reserve van de Stichting.

Bij de toepassing van het in dit lid bepaalde worden in rekening courant geboekte bijdragen als bedoeld in lid 1, onder a, niet eerder als schuldvorderingen in aanmerking genomen dan aan het einde van het kalenderkwartaal waarop zij betrekking hebben.
4. Effecten en andere waardepapieren van de Stichting worden te haren name bewaard bij een door het bestuur aan te wijzen bankinstelling.

Artikel 12 Boekjaar

Het boekjaar van de Stichting valt samen met het kalenderjaar.

Artikel 13 Actuaris

1. Het bestuur benoemt een adviserend actuaris alsmede, met inachtneming van het bepaalde in artikel 148 van de Pensioenwet, een certificerend actuaris.
2. De adviserend actuaris adviseert het bestuur omtrent de financiële opzet van de Stichting en de grondslagen waarop het rust, alsmede over de opstelling van de jaarrekening als bedoeld in artikel 146 van de Pensioenwet. Hij is belast met het opstellen van het actuariële verslag en adviseert de Stichting gevraagd en ongevraagd over alle actuariële aangelegenheden die de Stichting betreffen. Het bestuur hoort de adviserend actuaris in de gevallen bij deze statuten, de uitvoeringsovereenkomst of het reglement voorgeschreven. Het bestuur vraagt voorts diens advies in alle gevallen, waarin het dit nodig oordeelt. Het bestuur wint het advies van de adviserend actuaris in alvorens het een besluit neemt strekkende tot wijziging van pensioen- en premiebedragen.
3. De certificerend actuaris is belast met afgifte van de verklaring als bedoeld in artikel 147, lid 3, sub h, van de Pensioenwet.

Artikel 14 Accountant

1. Het bestuur benoemt een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, aan wie de controle van de jaarrekening wordt opgedragen.
2. De accountant brengt aan het bestuur en aan de Raad van Bestuur ten minste jaarlijks een rapport uit over zijn bevindingen en wel uiterlijk zes maanden na het verstrijken van het boekjaar.

3. De accountant is belast met de afgifte van de verklaring als bedoeld in artikel 147, lid 5, van de Pensioenwet.

Artikel 15 Rekening en verantwoording van het bestuur

1. Het bestuur stelt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening en het bestuursverslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 van de Pensioenwet. De jaarrekening en het bestuursverslag bevatten de hoogte van de in artikel 130 van de Pensioenwet bedoelde premies.
2. Het bestuur draagt zorg, dat de deelnemers, gewezen deelnemers en overige belanghebbenden op gemakkelijke wijze kennis kunnen nemen van de inhoud van het verslag.
3. Het bestuursverslag bevat onder meer:
  - a. een algemeen overzicht van de werking van de Stichting gedurende het afgelopen boekjaar, met name ten aanzien van de deelnemers, de opgebrachte premies en de toegekende pensioenen en uitkeringen;
  - b. een rekening en verantwoording omtrent het beheer van de Stichting, vergezeld van een verklaring van de accountant ter zake van zijn bevindingen bij de controle opgedaan;
  - c. een verklaring van de certificerend actuaaris over de financiële positie van de Stichting;
  - d. een verklaring van de certificerend actuaaris over de juistheid van de op de balans en de staat van baten en lasten voorkomende actuariële posten;
  - e. in voorkomende gevallen mededeling omtrent de wijzigingen, die in de statuten en/of het pensioenreglement hebben plaatsgehad;
  - f. de melding als bedoeld in artikel 96 van de Pensioenwet inhoudende of aan de Stichting dwangsommen of boetes zijn opgelegd, of aanwijzingen zijn gegeven door De Nederlandsche Bank, of een bewindvoerder is aangesteld als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet, of een herstelplan als bedoeld in artikel 138 of artikel 139 van de Pensioenwet van toepassing is en of een situatie is beëindigd waarin de bevoegdheidsuitoefening van alle of bepaalde organen van de Stichting is gebonden aan toestemming van een door De Nederlandsche Bank benoemde curator als bedoeld in artikel 172 van de Pensioenwet.
4. De Stichting verstrekt periodiek binnen de daartoe vastgestelde termijnen staten aan De Nederlandsche Bank die De Nederlandsche Bank nodig heeft voor de juiste uitoefening van zijn taak, bedoeld in artikel 151 van de Pensioenwet.
5. De staten omvatten in gevolge artikel 147 van de Pensioenwet:
  - a. informatie over de organisatie van de Stichting;
  - b. een bestuursverslag;
  - c. een balans;
  - d. informatie over financiële relaties en transacties van de Stichting;
  - e. een rekening van baten en lasten;
  - f. informatie inzake de dekkingsgraad;
  - g. informatie inzake het vereist eigen vermogen;
  - h. actuariële staten, gewaarmerkt door een bevoegde actuaaris, waaronder, met inachtneming van het bepaalde in artikel 147, lid 4, van de Pensioenwet, een actuariële verslag voorzien van een verklaring van een actuaaris;
  - i. informatie over het deelnemersbestand;
  - j. informatie inzake de uitgevoerde pensioenregeling en eventueel andere door de Stichting uitgevoerde regelingen;
  - k. premiegegevens;
  - l. informatie inzake herverzekering;
  - m. informatie inzake verplichtingen van de Stichting voor risico van de deelnemers.
6. De staten zijn periodiek voorzien van een verklaring omtrent de getrouwheid, afgegeven door een accountant. Ten bewijze dat de staten door hem zijn onderzocht, waarmerkt de accountant de staten.

Artikel 16 Verantwoordingsorgaan

1. De Stichting heeft een verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 33, lid 1, sub a, van de Pensioenwet.
2. Het bestuur stelt, met inachtneming van artikel 115, lid 1 van de Pensioenwet, het aantal leden van het verantwoordingsorgaan vast. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 3 geledingen te weten de geleding van de werkgevers, de geleding van de deelnemers en de geleding van de pensioengerechtigden. De deelnemers en de pensioengerechtigden zijn evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen in het Verantwoordingsorgaan vertegenwoordigd.
3. De leden hebben een zittingsduur van 4 jaar. De leden namens de werkgever worden door de Raad van Bestuur benoemd. De leden namens de deelnemers en de pensioengerechtigden worden benoemd nadat zij door de deelnemers respectievelijk door de pensioengerechtigden zijn verkozen. Per geleding treedt de helft van de leden eens in de vier jaar tegelijk af. De aftredende leden zijn terstond opnieuw benoembaar en opnieuw verkiesbaar, doch maximaal 2 maal na de eerste benoeming.
4. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan eindigt door:
  - a. Het aflopen van de benoemingstermijn;
  - b. Het bedanken door het desbetreffende lid;
  - c. Het ophouden deelnemer te zijn, anders dan door pensioneren. In het geval van pensioneren eindigt het lidmaatschap aan het einde van de zittingsperiode en is herbenoeming niet mogelijk als zijnde deelnemer;
  - d. Ontslag door het verantwoordingsorgaan indien het betreffende lid naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan ernstig in gebreke is bij de vervulling van zijn taak;
  - e. Overlijden.
5. De rechten en verplichtingen van het verantwoordingsorgaan alsmede de wijze van benoeming, respectievelijk verkiezing, en ontslag van zijn leden worden door het bestuur bij reglement vastgesteld.

Artikel 17 Intern toezicht

1. De Stichting heeft invulling gegeven aan intern toezicht als bedoeld in artikel 33, lid 1, sub b, van de Pensioenwet door de instelling van een raad van toezicht.
2. De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden.
3. De geschiktheid van de raad van toezicht dient naar het oordeel van de Nederlandsche Bank voldoende te zijn met het oog op de belangen van de bij de Stichting betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden.
4. De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van de Stichting. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en de (aangesloten) werkgever(s). De raad van toezicht staat het bestuur met raad terzijde. De rechten en verplichtingen van de raad van toezicht, alsmede de wijze van benoeming en ontslag van zijn leden worden door het bestuur bij reglement vastgesteld.
5. De leden van de raad van toezicht worden benoemd en ontslagen door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. Benoeming geschiedt op basis van een door de raad van toezicht vast te stellen profielschets.
6. De Stichting verstrekt aan de raad van toezicht desgevraagd alle inlichtingen en gegevens, die voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig zijn.

7. Ingeval van geschillen over goedkeuring van besluiten door de raad van toezicht, wordt het in geschil zijnde geschil ter beslissing voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan.

Artikel 18 Pensioenreglement

1. Het bestuur stelt een pensioenreglement vast in overeenstemming met de pensioenovereenkomst en stelt een uitvoeringsovereenkomst vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 35, lid 2, van de Pensioenwet.
2. Het pensioenreglement mag geen bepalingen bevatten, welke met de statuten in strijd zijn.

Artikel 19 Wijziging van statuten en pensioenreglement

1. Wijziging van de statuten of van het pensioenreglement geschiedt door het bestuur, gehoord de bij de totstandkoming van de c.a.o. optredende partijen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 103 van de Pensioenwet.
2. Besluiten tot wijzigingen van de statuten of van het pensioenreglement kunnen slechts worden genomen met een meerderheid van ten minste 3/4 van de geldig uitgebrachte stemmen.
3. Wijziging van de statuten of van het pensioenreglement kan nimmer tengevolge hebben, dat daardoor pensioenrechten, welke wegens vervulde dienstjaren als reeds verworven kunnen worden beschouwd, worden aangetast, tenzij de wijziging verband houdt met een door de overheid getroffen voorziening. Het bepaalde in dit lid kan nimmer worden gewijzigd.

Artikel 20 Diversiteitsbeleid

Het bestuur stelt - in overleg met het desbetreffende orgaan - concrete stappen vast om te bevorderen dat fondsorganen divers worden samengesteld. Ook geeft het bestuur aan hoe en binnen welke termijnen het van plan is om de gewenste diversiteit in leeftijd en geslacht te realiseren. Het bestuur legt dit vast in een diversiteitsbeleid. Jaarlijks beoordeelt het bestuur in hoeverre de gestelde doelen zijn gehaald. Driejaarlijks evalueert het bestuur het diversiteitsbeleid.

Artikel 21 Liquidatie en ontbinding

1. De Stichting treedt in liquidatie indien het bestuur, gehoord de bij de c.a.o. voor het personeel van de werkgever optredende werknemersorganisaties, daartoe met algemene stemmen besluit.
2. Het bestuur bepaalt het tijdstip, waarop de Stichting in liquidatie treedt. Het bestuur is met deze liquidatie belast, tenzij het bestuur bij het liquidatiebesluit andere vereffenaars aanwijst.
3. De bij liquidatie aanwezige middelen worden, nadat de overige schulden van de Stichting vereffend zijn, bestemd om daarvoor pensioenpolissen te kopen.
4. Indien bij de liquidatie blijkt, dat de beschikbare middelen ruimer zijn dan nodig is voor de aankoop van de in lid 3 bedoelde polissen, dienen de liquidateurs het overschot zoveel mogelijk te besteden in overeenstemming met het doel van de Stichting.
5. De Stichting is ontbonden wanneer de liquidatie is voltooid.

Artikel 22 Klachtregeling

Een deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of hun rechtverkrijgende, die rechten kan ontnemen of meent te kunnen ontnemen aan het bepaalde in de statuten onderscheidenlijk het pensioenreglement heeft als belanghebbende het recht op behandeling van een klacht ingevolge de bepalingen van het reglement van de Klachtenregeling van de Stichting.

Artikel 23 Bijzondere bepalingen

1. In alle gevallen, waarin de statuten, het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst niet voorzien, wordt door het bestuur een beslissing genomen.
2. Ingeval de bijdragen van de werkgever, bedoeld in artikel 11, lid 1, sub a, niet worden voortgezet, dan wel worden beperkt tot bijdragen uitsluitend ten behoeve van hen, die voor een bepaald tijdstip reeds deelnemer in de Stichting waren, kunnen vanaf bedoelde datum geen nieuwe deelnemers tot de Stichting toetreden. Voorzover nodig worden alsdan de statuten en het pensioenreglement herzien.

Artikel 24 Overdracht of herverzekering of risico-overdracht

1. Indien De Nederlandsche Bank zulks noodzakelijk acht in verband met de actuariële en bedrijfstechnische opzet of de deskundigheid en betrouwbaarheid van het bestuur van de Stichting, kan zij de Stichting de verplichting opleggen om binnen een door De Nederlandsche Bank te stellen termijn over te gaan tot herverzekering, overdracht of onderbrenging als bedoeld in artikel 149 van de Pensioenwet.
2. Indien het bestuur, gehoord de Raad van Bestuur van oordeel is, dat de uit de bepalingen van het pensioenreglement voortspruitende risico's geheel of gedeeltelijk aan een levensverzekeringsmaatschappij dienen te worden overgedragen, is het bestuur bevoegd, op het leven van de betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, weduwnaars, weduwen en/of wezen, pensioenpolissen af te sluiten bij een of meer der grote Nederlandse levensverzekeringsmaatschappijen.

Artikel 25 Bekendmaking van de statuten en het pensioenreglement

1. De stichting verstrekt de deelnemer binnen drie maanden na aanvang van de deelneming informatie over de kenmerken van de pensioenregeling als bedoeld in artikel 21 van de Pensioenwet alsmede een exemplaar van het pensioenreglement.
2. De deelnemers worden door het bestuur op de hoogte gesteld van de wijzigingen in de geldende statuten en het pensioenreglement.
3. Het bestuur draagt er zorg voor dat de belanghebbenden op gemakkelijke wijze van de geldende statuten en het geldende pensioenreglement kennis kunnen nemen.

Artikel 26 Slotbepaling

Deze statuten zijn laatstelijk gewijzigd bij bestuursbesluit op 12 december 2017 en treden in werking met ingang van 1 januari 2018.